

kakor pri c. kr. okrajnem sodišču in je bil tudi tukaj oproščen.

Koblar hvali delovanje in zasluge „mrtve roke“ ter pravi, da bode ustanovil olomuški knezonadškof dr. Kohn več čeških ljudskih in meščanskih šol. Hkrati se pa po svoji stari navadi počoha ob naš list ter vpraša, kdaj bode že djal za peč plitve fraze, namreč, da je duhovščina nasprotnica šole, da ne postane pred javnostjo smešen. Ne vemo, če je na Koblarjevih trditvah sploh kaj resnice, vemo pa, da ima dr. Kohn okroglih **1600 kron** čistega dohodka **na dan**, torej toliko, kakor pri nas učitelj prve plač. vrste na leto. In, če mož, ki ima na leto **575.668 K** čistega dohodka, zida par šol, to pač še ni nikaka zasluga, ampak le nekoliko peska v oči davkoplačevalcem!

„**S številkami oprti dokazi**“. Koblar piše v svojem listu: „V Avstriji je bilo do l. 1898. napravljenih od duhovnov za dijake 1945 ustanov z glavnico 6,291,311 gld.“

Če bi mogli primerjati to glavnico z ogromnimi milijoni, ki so nakopičeni v „biblioteki hranilnih knjižic“, ki so last duhovnikov, je imenovana glavnica zelo majhna in dokaz, da tisti, ki imajo tako ogromne dohodke, mnogo premalo store za stradajoči narod, ki jih redi s svojimi žulji. Poglejmo si za danes samo dohodke posameznih škofov. Mesečnik, ki ga izdaje osredna statistična komisija, naznanja, koliko čistega dohodka imajo avstrijski škofje na leto. Najbolje se godi olomuškemu, ki ima 575.668 K čistega dohodka; najsiromašnejši je kotorski z 11.604 K na leto. Nadškof v Pragi ima 501.688 K, na Dunaju 308.506, v Vratislavi 284.558, v Levovu 136.124, v Ljubljani 82.114, v Przemyslu 80.910, v Sekavi 74.520, v Trentu 74.044, v Krakovu 68.660, v Brnu 69.540, v Celovcu 65.644, v Lincu 64.646, v Kraljevem Gracu 60.345, v Briksenu 58.632, v Litomjericah 43.644, v Mariboru 41.802, v Solnogradu 42.000, v Sv. Hipolitu 30.000, v Zadru 29.020, v Trstu 26.260, v Gorici 25.296 (?), v Budjovciah 25.200, v Šibeniku 24.550, na Krku 22.190, v Pulju 22.820, na Visu 21.804, v Dubrovniku 16.772, v Kotoru 11.604 kron. G. Koblar, ali želite še kaj s „številkami oprti dokazov“?

Poslano. Z novim šolskim letom mi je dati enajstletno hčerko v mestne šole v nadaljno izobrazbo. Radi stanovanja in hrane bi rad stopil s kakim gospodom tovarišem iz Ljubljane v dogovor.

Mogoče, da ima kateri 5 do 8-letnega otroka, kojega želi iz zdravstvenih ozirav dati za eno ali par let na deželo, kjer bi pohajal enorazredno ljudsko šolo. V tem slučaju bi kaj lahko zamenjala. Umevno je, da bi jaz doplačeval.

Ali pa nemara vé kdo izmed gospodov tovarišev za kako rodbino v Ljubljani izven učiteljskega stanu, ki bi želela take zamenjave?

Ker je Zg. Tuhinj na pobočju kamniških planin, ni mi treba posebe poudarjati, kako ugoden in krepilen je zrak tukaj za slabotne mestne otroke!

Morebitne pismene ponudbe prosim do konca meseca mal. srpana t. l.

Zg. Tuhinj, pošta Laze nad Kamnikom.

Srečko Malenšek,
učitelj.

Tajna kvalifikacija. V X. okraju na Dunaju je kupil nek učitelj dne 11. mal. travna t. l. pri nekem kramarju klobaso. In glej čuda: klobasa je bila zavita v „tajni kvalifikacijski tabeli“. Iznenađeni učitelj povpraša kramarja, kako je prišla ta „sveta“ stvar v njegove roke, a isti mu pove, da ima še 40 kg (reci štirideset) takega „šmir“ papirja v zalogi, katerega je kupil od okraj. šol. sveta. Zahteval je za kg 9 kr. Ker se je pa zdelo temu učitelju preveč dati 3-60 gld. za te kvalifikacije, je kupil le 9 kg onega papirja. Ko so pa ostali učitelji zvedli za to sijajno kupčijo, so se skoraj stepli za papir in pokupili so ga po 3 do 4 kg. Obč. svetnik, ravnatelj Pollak ga pa je kupil kar 15 kg. Tabele so bile vse postavno izpolnjene, so nosile uradni pečat in podpis c. kr. okraj. šol. nadzornika dr. Widenhoferja. Ta bo pa delal oči! Kako je že dež. šol. svet gorenjeavstrijski rešil prošnjo dež. učiteljskega društva radi tajne kvalifikacije? . . . so

kann . . . derzeit nicht eingegangen — wohl aber eingewickelt — werden . . .“

Nekaj sličnega se je pripetilo nekje na Štajerskem — kraj ni poglavitna stvar. Tam morajo konferenčne referate vsi izdelovati, in sicer pismeno in te oddati koncem konferencije nalašč za to voljenemu odseku v popravo. Pa „pod solncem ni nič tako skrito, da bi ne bilo očito“ pravi pregovor. Nek tovariš iz onega okraja kupi pri nekem takem kramarju nekaj malega za „pod zob“, in glej čuda! Kupljena delikatesa je bila zavita v prejšnjem letu izdelanem referatu. To so res prekrasne razmere pri avstrijskem šolstvu! Bog ve, kam potujejo naše kvalifikacijske tabele?

Duševna kultura na Kavkazu.

Po raznih virih in lastnem opazovanju sestavil Ljudevit Stiasny.

(Dalje.)

Armenci se pečajo pač tudi s poljedelstvom, toda največ so trgovci. Kakor pa je simpatičen Armenec poljedelec, tako nesimpatičen je Armenec — trgovec. Trgovina vniči v njem vse dobre lastnosti in on postane, ker je zelo lakomen, mnogokrat v pravem pomenu besede oderuh. Zato je pa tudi nadarjeni, po dobičku hrepeneči, previdni in spretni Armenec izmed vseh kavkaških narodov Rusom najmanj simpatičen.

Od leta do leta se zmanjšujejo posestva dobrosrčnih in lahkomišelnih Gruzincev, in Armenci se vedno bolj vrvivajo v prejšnjo posest gruzinskega carstva. Pač si prizadevajo Gruzinci, da bi se izvili iz rok Armencev, a največ brez uspeha. Pripoznati pa se mora, da pridobiva pridni in inteligentni armenski narod vedno več tal le v škodo lenih, vsej kulturi sovražnih elementov tujih narodov ter da je bila med njimi šola in umetnost vedno na visoki stopnji. Pri njih dobimo že davno bogato naučno literaturo, katere se poslužujejo radi inteligentnejši zapadno-evropski orientalci.

Najvažnejši učni zavod je pač Lazarjev zavod v Moskvi, katerega so ustanovili l. 1815. V tem zavodu so pripravljali mlade Armence za vstop na vseučilišča ter obenem vzgojevali tolmače in gojili orientalske jezike. Goji se tu namreč armenski, arabski, perzijski in turški, razen tega pa tudi ruski, francoski in nemški jezik. Ta zavod slovi še dandanes.

Za vzgojo otrok skrbe Armenci kaj dobro, in njih šole so vzorne. Razen tega se velik del armenske mladine uči v višjih šolah Rusije in zahodne Evrope. Sploh je nagon za izobrazbo med Armenci večji, kakor bi si ga mislili pri prebivalcih v teh pokrajinah, in Armenci zavzemajo v Mali Aziji pač najvišjo stopnjo izobrazbe.

Omenil sem že, da imajo na Kavkazu 209 začetnih verskih šol, razen tega pa so ustanovili tudi še mnogo drugih nadaljevalnih zasebnih zavodov. A tudi v srednje in nadaljevalne šole, ki so pod nadzorstvom ruske vlade, zahaja mnogo armenske mladine. Tako dobimo v moških in ženskih gimnazijah, v realkah, obrtnih in v meščanskih šolah skoro četrtino Armencev, dasiravno je teh na Kavkazu le dobra desetina vsega prebivalstva.

Tudi več časopisov izdajajo Armenci v novo-armenskem jeziku. Tako izhaja v Tiflisu že mnogo let glasilo armenskih učiteljev „Varašan“ (šola), a za mladino izdajajo „Aigpjur“ (studeneč).

Za Armenci so najštevilnejši narod v Tiflisu Gruzinci, Georgijci ali Kartvelci, kakor se sami imenujejo. Plemenito misleči, preprosti, patriarhalčni in brezskrbni

Gruzinec je Rusu simpatičen in podoben. Gruzinci sodijo h kartvelski (iberični) skupini pravih kavkaških narodov ter nimajo nobene genetične zveze z indoevropskim ali uralobaltijskim jezikom. Delijo se na več rodov, a vseh skupaj je 1.200.000. Nekdaj so bili izmed vseh kavkaških narodov najmenitnejši, saj so Gruzinci zelo hrabri, in njih zgodovina je neizmerno bogata junaštev in redkega požrtovanja za vero in svobodo. Pač se je vsled večnih bojev razširila anarhija, a Gruzinci so vendar obdržali še viteške čednosti in niso nikdar izgubili svojega moštva.

Ko je Aleksander I. si pridobil Gruzijo l. 1801, je bilo vsled domačih vojsk in tujih napadov mnogo mest in vasi v razvalinah in ljudstvo na pol razdivjano. Mislilo je le na krvave boje. O obrtu ni bilo govora, a tudi poljedelstvo je bilo popolnoma zanemarjeno. Nekdaj cve-toče šole pa so bile podrte in pozabili so literaturo popolnoma.

V vaseh so živeli plemiči, ki so odirali kmete, zakaj srednjeveški fevdalizem je zelo cvetel. Plemiči so izgubili pod rusko vlado vendar svoje predpravice ter so skoraj popolnoma obubožali, ker so prav lahkomišljeno živeli. Le težko se je vzdramilo plemstvo iz tega spanja in letargije, a mnogi le zaradi tega, ker so morali, saj so mnogi veseljačili tako dolgo, da so vse zapravili. Mnogi višjega in nižjega plemstva so postali literatje, profesorji ali učitelji, uradniki, častniki, da, celo obrtniki. Zapustili so deželo ter se podali v mesto. Sicer pa tu sedaj ni nikjer razločka med stanovi, zakaj zasluga in omika velja več ko prazen naslov, in kdor se ponosnega kaže na svoje plemstvo, ta si je pridobil to oholost gotovo le v Evropi. (Dalje.)

Jubilejska samopomoč.

Ti-le p. i. udje so še na dolgu, in sicer: B. K. na B. 4 K; B. F. v R.-B 4 K; B. S. pri Sv. T. 4 K; Č. J. v G. pri R. 2 K; D. B. v B. 2 K; D. A. v B. 2 K; G. T. v P. 4 K; G. J. v Št. 4 K; H. J. v P. 4 K; J. J. v K. 4 K; J. F. v D. 4 K; K. J. v K. 4 K; K. J. v N. 4 K; K. F. v Š. L. 8-30 K; L. M. pri Sv. A. 4 K; N. M. J. v M. 2 K; N. E. v M. 2 K; P. A. v G. 2 K; P. K. v S. 2 K; P. F. pri Sv. M. 4 K; S. A. v B. 2 K; S. C. v B. 2 K; Š. L. v T. 2 K; Sch. A. v G. 4 K; S. J. pri Sv. A. 4 K; T. A. v St. J. 4 K; Ž. J. pri Sv. M. 2 K; Ž. M. pri Sv. M. 2 K; Z. V. v B. 4 K; Z. F. v R. 2 K; Ž. A. v S. 2 K. — Kdor se iz tega ne spozna, naj pogleda številko sprejemnega lista v predzadnji številki. — Občni zbor „Jubilejske samopomoči“ bo ob času zborovanja „Zaveze“ v Mariboru.

Jakob Dimnik,
t. č. predsednik in blagajnik.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Kranjsko.

Na štirirazredni deški ljudski šoli v Trziču se razpisuje služba učitelja z zakonitimi prejemki in primernim postranskim zaslužkom na obrtni nadaljevalnici v stalno ali začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potom do 20. mal. srpana vlagajo tu-sem.

C. kr. okr. šolski svet v Kranju, dne 18. rožnika 1900.

Na enorazrednici v Zabnici pri Škofji Loki se razpisuje služba učitelja-voditelja z zakonitimi prejemki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom do 20. mal. srpana tu-sem vlagajo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranju, dne 18. rožnika 1900.

Na enorazrednici v Olševku se razpisuje služba učitelja-voditelja z zakonitimi prejemki in prostim stanovanjem v stalno, oziroma začasno nameščenje.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom do 20. mal. srpana tu-sem vlagajo.

C. kr. okr. šolski svet v Kranju, dne 18. rožnika 1900.

V krškem okraju se razpisujejo v stalno ali začasno nameščenje sledeče učiteljske službe:

1.) Služba učitelja-voditelja na enorazrednici v Velikem trnu. Postavni dohodki, 60 K funkcijske doklade in prosto stanovanje.

2.) Služba učitelja-voditelja na enorazrednici v Svibnem. Postavna plača, 60 K opravilne doklade in 200 K stanarine.

3.) Druga učiteljska služba na dvorazrednici na Trebelnem 800 K plače. Ta služba se bode oddala začasno.

Pravilno opremljene prošnje za eno teh služeb je vlagati predpisanim potom do dne 20. mal. srpana 1900 tu-sem.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 16. rožnika 1900.

Št. 269

Štajersko.

o. šol. sv. V ljutomerskem političnem okraju so stalno, oziroma provizorično namestiti s 1. listopadom učiteljske službe na sledečih šolah:

V gornjeradgonskem šolskem okraju:

1. pri sv. Jurju ob Šavnici, III. pl. red. dve učiteljski službi.

2. pri sv. Petru, II. pl. red. ena učiteljska in

3. v Ščavniški dolini, III. pl. red. nadučiteljska.

Obeh deželnih jezikov zmožni prosilci naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti z domovnico, z izpričevalom zrelostnega izpita in učne usposobljenosti do 20. mal. srpana 1900. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 12. rožnika 1900.

Predsednik: *Supančič* m. p.

Listnica upravnštva:

Dragi tovariši! Ne vem kaj bo . . naročnine od nikoder ni! Čas hiti, in „Tovariš“ ima izhajati ob določenem roku . . zato pa tudi stroški vedno rastejo. Ne množe se pa v tem razmerju tudi dohodki.

Osobito letos so stroški do sedaj skoro za tretjino večji, kot so bili lanskega leta do istega časa, ker je naš list izhajal v jako pomnoženem natisu.

Vrhutega pa je plačevati „Slov. uč. društvu“ dve tretjini vseh, na račun stare naročnine vplačanih zneskov, tako da ostaja za „Tovariša“ le majhen znesek.

Radi tega pa je nujna potreba, da storite vsi — kar Vam je itak dolžnost: Dopoljite že skoro svoje zaostanke, da si Vaš „Tovariš“ odahne! Mnogi so se pismenemu vabilu res odzvali ter so plačali svoje dolgove. Velika večina se pa zato še ne zmeni — in tem se mora sedaj list ustaviti, ki pa se zato naj ne jezé!

Prijateljsko Vas pozdravlja

„Tovarišev“ blagajnik.

Na Barju, o Kresu 1900.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrta leta 2 K. Spisi naj se blagovoljivo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Francišek Črnogoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserti po 20 h petit-vrsti. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik *Jožef Pance*. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska *Milčeva tiskarnica* v Ljubljani.